

Koordinacija (samostojnih) raziskovalnih institutov Slovenije – KOsRIS

Ljubljana, 14. januar 2010

OCENA DELA MINISTRSTVA ZA VISOKO ŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO

Zadovoljivo.

Več sredstev za raziskovalno dejavnost (uspeh z napako)

Po dobrem desetletju je prišlo do občutnega povečanja sredstev za raziskovanje. Povečanju je sledilo tudi dolgo pričakovano spoznanje o preveliki razpršenosti sredstev in prenizki ceni raziskovalne ure. Slednja se je v letu 2009 povečala za dobre 4 oz. za slabih 5 % (programi: B = 4,7 %, C = 4,8 %; projekti: A = 4,7 %, B = 4,5 %, C = 4,3 %). Več je bilo tudi denarja za infrastrukturo.

Po drugi strani ugotavljamo, da je za osrednjo dejavnost (temeljne raziskave) denarja manj kot lani. Predvidenih 16 milijonov se je pri krčenju proračuna več kot razpolovilo na 7 milijonov. S tem je bila bistveno oslABLjena druga najpomembnejša postavka za raziskovalno delo; »sredstva za temeljne in aplikativne projekte«; prva po velikosti je postavka za raziskovalne programe.

Ambicioznost

Pozdraviti kaže ministrovo zavzemanje za stalno rast proračunskih sredstev za znanost in izpostaviti ambicijo, da se povečanje »osredotoči na izbrana področja, kjer lahko pričakujemo preboje v evropskem in svetovnem merilu«. Zato morata biti izpolnjena dva pogoja:

1. jasna opredelitev izbranih področij in
2. bistveno izboljšanja recenzijskega/evalvacijskega postopka.

Kompetentna ekipa

Podobno kot v času skrajšanega mandata dr. Slavka Gabra ima MVZT v zadnjem letu razmeroma kompetentno vodstveno ekipo, vendar ta že zamuja z reševanjem nakopičenih problemov (evalvacija projektnih predlogov, šibka zakonodaja, črpanje EU sredstev, prepočasno procesiranje razpisov ...). Kot resno izboljšavo lahko izpostavimo le direktorat za investicije.

Možnosti za izboljšanje trenutnega stanja

Operativnost / Odzivnost / Kooperativnost

Ministrstvo s svojim vztrajanjem pri korekturi lanske prevedbe plač zamuja priložnost, da bi skupaj s KORIS-om, ki že pet mesecev opozarja na to, da so tako sindikati kot tudi bivša vlada na strokovne sodelavke in sodelavce povsem pozabili, izposlovalo korektno plačilo zanje.

Prisotnost celovite strategije

Pričakujemo, da se bo ministrstvo jasno opredelilo do obstoječega načina organiziranja raziskovalnega dela. Na načelni ravni ministrstvo pogosto in jasno izreka podporo inštitutski znanosti in tehnološkemu razvoju, pogrešamo pa opredelitev dalj časa napovedovanih »področij preboja« in

njihovo vključitev v napovedane strateške dokumente za pridobivanje in distribucijo evropskih ali nacionalnih sredstev.

Izboljšanje procesa izbora

Izboljšati bi bilo treba skladnost med razpisnimi pogoji in merili ter merili ocenjevalcev le-teh. Ta razkorak se je najbolj izrazil pri razpisu za Centre odličnosti. Posledica teh neskladij so nesporazumi, napake in posledično neracionalna distribucija sredstev. Dodatno težavo predstavlja nekompetentnost selektorjev v prvem krogu. (Dejstvo, da so trije raziskovalci in diplomirani matematik Službe za regionalni razvoj še pred mednarodno evalvacijo predlogov za Centre odličnosti izločili četrtno projektov, je zelo problematično.) Dodaten problem predstavlja razkorak med dikcijo razpisa in argumenti predstavnikov ministrstva pri argumentiranju izbranih projektov; razpis je jasno poudarjal tudi regionalni razvoj, izbrani projekti pa so večinoma pristali na JV Ljubljane. In končno, delitev skoraj petkratne letne vsote denarja za raziskave je opravilo petkrat manj ljudi, kot jih je vključenih v letno evalvacijo predlogov za temeljne in aplikativne projekte.

Okrepiti možnosti za nove pobude

Prioritetna področja, ki bi jih bilo smiselno urediti, so:

- vračanje mladih strokovnjakov iz uglednih tujih ustanov,
- vključevanje tujih strokovnjakov; sistem, ki ga imamo doslej, je izrazito neživljenjski,
- odpiranje konkretnih možnosti za sodelovanje med univerzami in inštituti.

Izboljšanje in dosledno upoštevanje zakonodaje in predpisov pri delovanju ministrstva in agencije za raziskovalno dejavnost

Na razkorak med predpisanim in dejanskimi rezultati opozarja izbor mentorstev mladih raziskovalcev.

Podpora slovenskim partnerjem (institucijam znanja) pri EU ustanovah zaradi diskriminatorne obravnave na razpisih za EU projekte

Preleminarne ocene rezultatov na razpisih za 7OP, kažejo, da prihaja do odkrite administrativne diferenciacije med vodilnimi/nosilnimi partnerji v projektnih konzorcijih iz »starih« in »novih« članic EU.

V različnih gradivih in v okviru različnih posvetov na evropski ravni tako odgovorni predstavniki direktorátov, povezanih z raziskovanjem (na prvem mestu *Directorate for Science, Economy and Society* in njihov direktor Jean-Michel Baer) kot tudi drugi strokovnjaki odkrito izjavljajo, da ustanove iz držav »novih« članic še niso zrele za vodenje konzorcijev.

Ministrstvo zato pozivamo, da še naprej podpira vse pobude, katerih cilj je pridobitev enakopravnega statusa projektnih nosilcev v 7OP in enakovredno obravnavo v mednarodnih kohezijskih skladih.